

Nr 58.

Ankom till riksdagens kansli den 11 maj 1915 kl. 8 e. m.

Utlåtande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning av vissa kronoegendomar och upplåtande av lägenheter från sådana egendomar.

(1:a avd.)

I en till riksdagen den 30 mars 1915 avlåten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition, nr 169, har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att i de i berörda protokoll närmare angivna, under 18 särskilda punkter upptagna ärenden, medgiva försäljning av kronoegendomar eller upplåtande av lägenheten från dylika egendomar.

Beträffande utredningen i dessa ärenden tillåter sig utskottet att hänvisa till innehållet i förberörda statsrådsprotokoll.

I punkten 1 av förevarande proposition har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, *Säby nr 1 i Uppsala län.*

dels att tre med litt. A, B och C betecknade lägenheter må var för sig med i statsrådsprotokollet angivet område med tillägg beträffande litt. B av väg enligt domänstyrelsens förslag från förra militiebostället 1 1/2 mantal Säby nr 1 i Dalby socken av Uppsala län upplåtas enligt kungörelsen den 17 oktober 1913 angående grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från vissa kronoegendomar samt med rätt för innehavare av lägenheten litt. C till utfartsväg över stamhemmanets ägor på sätt vederbörande uppskattningsmän föreslagit, mot skyldighet att ensam bestrida vägens underhåll; [1.*]

*) Hänvisar till punkt i Kungl. Maj:ts proposition.

dels ock att egendomen i övrigt må försäljas å offentlig auktion under de i brevet den 29 maj 1874 stadgade villkor.

Utskottet.

Mot den föreslagna försäljningen av lägenheterna litt. A, B och C har utskottet icke något att erinra. Vad däremot angår egendomen i övrigt, vilken såväl uppskattningsmännen som Kungl. Maj:ts befallningshavande och domänstyrelsen ansett böra bibehållas i kronans ägo för att ånyo utarrenderas, hava enligt utskottets mening fullgiltiga skäl anförts mot försäljningen härav, varför utskottet föranledes avstyrka bifall till förslaget i denna del. Det synes ock utskottet skäligt, att arrendatorn av egendomen, vilken därå nyligen uppfört boningshus och i övrigt väl skött egendomen, bör få tillfälle att begagna sig av den optionsrätt, vartill han förordats.

Under åberopande av vad sålunda anförts, får utskottet hemställa,

a) att riksdagen må medgiva, att ovanberörda med litt. A, B och C betecknade lägenheter må var för sig med ovan angivet område med tillägg beträffande litt. B av väg enligt domänstyrelsens förslag från förra militiebostället 1½ mantal Säby nr 1 i Dalby socken av Uppsala län upplåtas enligt kungörelsen den 17 oktober 1913 angående grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från vissa kronoegendomar samt med rätt för innehavare av lägenheten litt. C till utfartsväg över stamhemmanets ägor på sätt uppskattningsmännen föreslagit, mot skyldighet att ensam bestrida vägens underhåll; samt

b) att Kungl. Maj:ts förevarande framställning, i vad den avser försäljning av egendomen i övrigt, icke må vinna riksdagens bifall.

*Stavhälla nr
3 i Söderman-
lands län
m. fl.*

Ifråga om de under punkterna 2—13 i förevarande proposition upptagna framställningarna har utskottet icke något att erinra. Utskottet får därför hemställa,

[2.]

att riksdagen må medgiva,

a) att tio med litt. C, D, E, F, G, H, I, K, L och M betecknade lägenheter må var för sig med i statsrådsprotokollet angivet område från förra militiebostället ½ mantal Stavhälla nr 3 i Västra Vingåkers

socken av Södermanlands län upplåtas enligt kungörelsen den 17 oktober 1913 angående grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från vissa kronoegendomar med förbehåll om rätt för innehavare av lägenheten litt. L till fri utfartsväg över lägenheten litt. M;

b) *dels* att lägenheten Kungshage må med i statsrådsprotokollet angivet område från förra militiebostället 8 mantal Kungsbro nr 1 i Vreta Klosters socken av Östergötlands län försäljas till översten J. A. M. Blomstedt mot en köpeskilling av 2,685 kronor att betalas kontant vid tillträdet samt i övrigt under villkor:

[3.]

att köparen skall ensam vidkännas alla med lägenhetens avskiljande och lagfart å fånget förenade kostnader, samt

att köparen skall i gränsen mellan lägenheten, å ena, och egendomens övriga mark, å andra sidan, därest så ej redan skett, uppsätta och för framtiden underhålla lämpligt stängsel;

dels ock att övriga i statsrådsprotokollet omförmälda tjugufem lägenheter må var för sig med i protokollet angivet område från samma egendom upplåtas enligt kungörelsen den 17 oktober 1913 angående grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från vissa kronoegendomar samt med förbehåll om rätt dels, där så erfordras, till utfartsvägar för eller över lägenheterna, dels ock beträffande lägenheten Kohagen nr 1 för sömmerskan Johanna Sofia Pettersson att under sin återstående livstid utan avgäld bebo en henne tillhörig stuga å lägenheten;

c) att lägenheterna Lilla Gullebo, Rosebo och Grindstugan må var för sig med i statsrådsprotokollet angivet område från förra militiebostället 1 mantal Hultarp nr 1 med Gullebo i Säby socken av Jönköpings län upplåtas enligt kungörelsen den 17 oktober 1913 angående grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från vissa kronoegendomar under de förbehåll i fråga om rätt till vägar, som vederbörande uppskattningsmän föreslagit;

[4.]

[5.]

d) att de till förra skogvaktarbostället $\frac{1}{2}$ mantal Björkholm nr 5 Håkangården i Alseda socken av Jönköpings län hörande lägenheterna Källsberg och Björkelund ävensom egendomens andel i soldattorpet Holma må var för sig med i statsrådsprotokollet angivet område från egendomen upplåtas enligt kungörelsen den 17 oktober 1913 angående grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från vissa kronoegendomar med rätt för Algot Svensson att erhålla hembud å andelen i soldattorpet;

[6.]

e) att lägenheterna Skämma och Jonstorp må var för sig med i statsrådsprotokollet angivet område från förra militiebostället 1 mantal Drumstorp nr 1 jämte lägenheten Drumstorp nr 2 i Säby socken av Jönköpings län upplåtas enligt kungörelsen den 17 oktober 1913 angående grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från vissa kronoegendomar, under förbehåll om rätt till fri utfartsväg för stamhemmanets innehavare över lägenheterna och för innehavare av lägenheten Jonstorp över lägenheten Skämma samt om skyldighet för köpare av sistnämnda lägenhet att gälda kostnaden för den jordförbättring, som kan uppkomma för lägenheten genom reglering av Svartån;

[7.]

f) *dels* att de till förra militiebostället Tegnaholm med underlydande i Tegnaby socken av Kronobergs län hörande lägenheterna Karlshem, Hagalund, Sjöamilan litt. f, Trekanten, Mölleborg, Norrakvarn, Björkeholm, Malingstorp, Hillekullen, Verkstaden, Klockartorpet, Murmanstorp, Södratorp och Sjömilan litt. u, v, x må var för sig med i statsrådsprotokollet angivet område från egendomen upplåtas enligt kungörelsen den 17 oktober 1913 angående grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från vissa kronoegendomar med förbehåll om rätt ej mindre för änkan Ida Johansson att under sin återstående livstid innehava ett med litt. b betecknat område å Murmanstorpets ägor mot årlig avgäld av fem kronor till innehavaren av denna lägenhet än även för innehavare av vissa lägenheter till utfartsvägar, på sätt vederbörande uppskattningsmän och domänstyrelsen föreslagit;

dels ock att ett i statsrådsprotokollet omförmält, till fattighusplan avsett område om 0.547 hektar må från egendomen försäljas till Tegnaby kommun mot en köpeskilling av 240 kronor att erläggas kontant vid tillträdet samt under villkor i övrigt:

att kommunen uppsätter och för all framtid underhåller lämpligt stängsel i områdets gräns mot stamhemmanets ägor, samt

att kommunen ensam vidkännes de med områdets avskiljande och lagfart å fånget förenade kostnader;

g) att sex i statsrådsprotokollet omförmälda lägenheter må var för sig med i samma protokoll angivet område från förra militiebostället $\frac{3}{4}$ mantal Skälsnäs nr 1 med $\frac{1}{4}$ mantal Lerke nr 2 Södergård och $\frac{1}{2}$ mantal Lerke nr 3 Lillegård i Tjureda socken av Kronobergs län upplåtas enligt kungörelsen den 17 oktober 1913 angående grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från vissa kronoegendomar samt med iakttagande av vissa i statsrådsprotokollet omförmälda, av vederbörande uppskattningsmän föreslagna villkor och förbehåll samt det villkor angående utfartsvägar, som domänstyrelsen därjämte föreslagit;

[8.]

h) att, sedan förra militiebostället 1 mantal Röan nr 1 i Jämshögs socken av Blekinge län blivit delat i tolv lotter i huvudsaklig överensstämmelse med domänstyrelsens förslag,

[9.]

dels lotterna litt. A + C och litt. D + G må var för sig försäljas å offentlig auktion under de i brevet den 29 maj 1874 stadgade villkor;

dels ock övriga lotter må var för sig från egendomen upplåtas enligt kungörelsen den 17 oktober 1913 angående grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från vissa kronoegendomar;

i) att tre med nr 3, 4 och 5 betecknade lägenheter må var för sig med i statsrådsprotokollet angivet område från det till kronopark avsatta förra militiebostället $\frac{3}{4}$ mantal Farstorp nr 1 i Riseberga socken av Kristianstads län upplåtas enligt kungörelsen den 17 oktober 1913 angående grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från vissa kronoegendomar med

[10.]

förbehåll om rätt till vägar på sätt domänstyrelsen föreslagit;

[11.]

j) *dels* att i statsrådsprotokollet omförmälda, med nr 1—11 samt 14 betecknade lägenheter, må var för sig med där angivet område, nr 14 likväl med tillägg av den med nr 16 betecknade väg, från den till kronopark avsatta delen av förra militiebostället 14 mantal Bäckaskogs kungsgård nr 1 i Kiaby socken av Kristianstads län upplåtas enligt kungörelsen den 17 oktober 1913 angående grunder för upplåtande av egnahems-lägenheter från vissa kronoegendomar med rätt för de i statsrådsprotokollet vid envar av lägenheterna nr 2—7 angivna personer att erhålla hembud å var sin lägenhet;

dels ock att den till samma egendom hörande lägenheten nr 17 må med i protokollet angivet område försäljas till Bäckaskogs mejeriförening för en köpeskilling av 1,270 kronor att erläggas kontant vid tillträdet och under villkor, att köparen uppsätter och underhåller stängsel i gränsen mot kronoegendomens mark samt ensam vidkännes de med lägenhetens avskiljande och lagfart å fanget förenade kostnader;

[12.]

k) att de i den i statsrådsprotokollet intagna tablån upptagna lägenheter må var för sig med där angivet område, dock med iakttagande *dels* att den med ägofiguren nr 108 betecknade väg tillägges lägenheterna litt. P och Q med halva bredden till vardera lägenheten samt *dels* att lägenheten litt. X uppdelas i två lägenheter, bestående den ena av mejeritomten eller ägofiguren nr 120 och den andra av återstoden av lägenheten, från förra militiebostället ¹³/₁₆ mantal Brösarp nr 1, 3, 4 och 16 i Brösarps socken av Kristianstads län upplåtas enligt kungörelsen den 17 oktober 1913 angående grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från vissa kronoegendomar med skyldighet för innehavarna av lägenheterna litt. P och Q att upplåta den lägenheten tillagda del av ovannämnda väg till utfartsväg för den andra lägenhetens innehavare samt med rätt för C. J. Liliedahl att erhålla hembud å mejeritomten;

[13.]

l) att en i statsrådsprotokollet omförmäld lägenhet må med där angivet område från förra militie-

bostället 1 mantal Hemmestorp nr 3 och 8 i Everlövs socken av Malmöhus län upplåtas enligt kungörelsen den 17 oktober 1913 angående grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från vissa kronoegendomar;

Den under punkten 14 gjorda framställningen avser riksdagens medgivande,

*Nolebo nr 1
i Skaraborgs
län.*

dels att två med litt. A och litt. B betecknade lägenheter må var för sig med i statsrådsprotokollet angivet område från förra häradshövdingsbostället 1 mantal Nolebo nr 1 i Ova socken av Skaraborgs län upplåtas enligt kungörelsen den 17 oktober 1913 angående grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från vissa kronoegendomar med förbehåll om rätt till väg över lägenheten litt. B för innehavare av huvudgårdens skogsskifte samt av lägenheten litt. C;

[14.]

dels ock att ett till samma egendom hörande med litt. C betecknat område må försälas till Ova kommun mot en köpeskilling av 200 kronor att erläggas kontant vid tillträdet samt i övrigt under villkor:

att kommunen skall i gränsen mellan området och egendomens övriga mark uppsätta och för framtiden underhålla lämpligt stängsel, samt

att kommunen ensam skall vidkännas alla med områdets avskiljande och lagfart å fånet förenade kostnader.

Mot försäljningen på föreslagna villkor till Ova kommun av det med litt. C. betecknade området har utskottet icke något att invända. Beträffande försäljningen av lägenheterna litt. A och B, av vilka den förra motsvarar torpet Hårebron och den senare torpet Skogen, hava uppskattningsmännen, såsom av statsrådsprotokollet framgår, avstyrkt torpens försäljning och såsom skäl härför åberopat beträffande torpet Hårebron, vars innehavare icke vore villig inköpa detsamma, att den därtill hörande jorden låge runt om hemmanets skog, varför dess avsöndrande ur denna synpunkt vore i hög grad olämpligt, samt ifråga om torpet Skogen, att det borde användas till skogsarbetarbostad. Kungl. Maj:ts befallningshavande har biträtt uppskattningsmännens förslag och vederbörande överjägmästare har i likhet med jägmästaren ansett torpet Skogen böra ställas under skogsstatens förvaltning. Då utskottet funnit de för ifrågavarande lägenheters bibehållande sålunda anförda skälen fullt giltiga, anser sig utskottet icke kunna tillstyrka lägenheternas försäljning.

Utskottet.

Utskottet får alltså hemställa,

- a) att Kungl. Maj:ts förevarande framställning, i vad den avser försäljning av ovanberörda med litt. A

och B betecknade lägenheter, icke må av riksdagen bifallas; samt

b) att riksdagen må medgiva, att ovannämnda till förra häradshövdingbostället 1 mantal Nolebo nr 1 i Ova socken av Skaraborgs län hörande, med litt. C betecknade område må försäljas till Ova kommun mot en köpeskilling av 200 kronor att erläggas kontant vid tillträdet samt i övrigt under villkor:

att kommunen skall i gränsen mellan området och egendomens övriga mark uppsätta och för framtiden underhålla lämpligt stängsel, samt

att kommunen ensam skall vidkännas alla med områdets avskiljande och lagfart å fånget förenade kostnader.

Suntak nr 3,
6 och 9 i
Skaraborgs
län.

[15].

Mot den under punkten 15 upptagna framställningen har utskottet icke något att erinra. Utskottet får därför hemställa,

att riksdagen må medgiva, att lägenheterna Dalen och Bränningen må var för sig med i statsrådsprotokollet angivet område från förra militiebostället $\frac{1}{4}$ mantal Suntak nr 3 Porsagård, $\frac{1}{4}$ mantal Suntak nr 6 Klockargård och $\frac{1}{2}$ mantal Suntak nr 9 Klostergård i Suntaks socken av Skaraborgs län upplåtas enligt kungörelsen den 17 oktober 1913 angående grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från vissa kronoegendomar.

Arnäs nr 1
med Gullsjö
nr 2 i Värmlands
län.

[16.]

I punkten 16 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva,
dels att lägenheten Arnästorpet med Grundmyren må med i statsrådsprotokollet angivet område från förra häradshövdingbostället 1 mantal Arnäs nr 1 i Borgviks socken av Värmlands län upplåtas enligt kungörelsen den 17 oktober 1913 angående grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från vissa kronoegendomar med rätt till utfartsväg över stamhemmanets ägor;

dels ock att ej mindre återstoden av nämnda kronoegendom 1 mantal Arnäs nr 1 med förbehåll om nyssnämnda vägrätt än även det därtill hörande $\frac{1}{36}$ mantal Gullsjö nr 2 i Grums socken av Värmlands län må var för sig försäljas å offentlig auktion under de i brevet den 29 maj 1874 stadgade villkor;

Förslaget om försäljning av lägenheten Arnästorpet med Grundmyren föranleder icke någon utskottets erinran. I fråga om den föreslagna försäljningen av egendomen i övrigt, däri ingår skogs- och hagmark till en sammanlagd areal av 112.03 hektar, anser sig däremot utskottet med hänsyn till det höga värdet av därå växande skog, 31,838 kronor, icke böra tillstyrka förslaget i denna del.

På grund härav får utskottet hemställa,

a) att riksdagen må medgiva, att lägenheten Arnästorpet med Grundmyren må med i statsrådsprotokollet angivet område från förra häradshövdingbostället 1 mantal Arnäs nr 1 i Borgviks socken av Värmlands län upplåtas enligt kungörelsen den 17 oktober 1913 angående grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från vissa kronoegendomar, med rätt till utfartsväg över stamhemmanets ägor; samt

b) att Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning i vad den avser försäljning av egendomen i övrigt icke må av riksdagen bifallas.

I fråga om de under punkterna 17 och 18 gjorda framställningarna har utskottet icke funnit skäl till erinran, i följd varav utskottet hemställer,

*Dyringe nr 2
och 3 i Örebro
län samt Öst
Jädra nr 2 i
Västmanlands
län.*

[17.]

att riksdagen må medgiva,

a) *dels* att lägenheterna litt. a, b, d och e må var för sig med i statsrådsprotokollet angivet område med tillägg beträffande lägenheten litt. e av vägmark, på sätt domänstyrelsen föreslagit, från förra militiebostället 2 mantal Dyringe nr 2 och 3 i Mosjö socken av Örebro län upplåtas enligt kungörelsen den 17 oktober 1913 angående grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från vissa kronoegendomar med förbehåll om rätt för innehavare av huvudgården och av lägenheten litt. d att använda den i statsrådsprotokollet omförmälda väg över litt. e ävensom med rätt för smeden Carl Andersson att erhålla hembud å lägenheten litt. a;

dels ock att det till samma egendom hörande området litt. c må försäljas till Täby församling mot

en köpeskilling av 200 kronor att erläggas kontant vid tillträdet samt under villkor i övrigt:

att församlingen skall uppsätta och för all framtid underhålla lämpligt stängsel kring området, samt att församlingen skall ensam vidkännas de med områdets avskiljande och lagfart å fånget förenade kostnader; samt

[18.]

b) att lägenheten Miltorpet må med i statsrådsprotokollet angivet område från förra militiebostället 1 mantal Öst Jädra nr 2 i Dingtuna socken av Västmanlands län upplåtas enligt kungörelsen den 17 oktober 1913 angående grunder för upplåtande av egna-hemslägenheter från vissa kronoegendomar.

Stockholm den 11 maj 1915.

På jordbruksutskottets vägnar:

D. PERSSON i Tällberg.

Närvarande: herrar Persson, Ericsson, Odelberg, Holmquist, Paulson, Hellström, Lindblad, Linders, Öberg, Sjöblom, Ekerot, greve Hamilton, greve Wachtmeister, Ingeström, Hage och Larsson.

Reservationer:

mot utskottets förslag i anledning av Kungl. Maj:ts under *punkt 1* i propositionen gjorda framställning (Säby nr 1 i Uppsala län) av herr *Lindblad* och greve *Hamilton*; samt

mot utskottets förslag i anledning av Kungl. Maj:ts framställning under *punkten 9* (Röan nr 1 i Blekinge län) av herrar *Holmquist*, *Linders*, greve *Wachtmeister*, *Ingeström* och *Hage*, vilka yrkat, att förslaget beträffande försäljning av lotterna litt. A + C och litt. D + G icke måtte bifallas, samt av greve *Hamilton*.
